

Första roten, tomt 41

Kvarteret Artilleristallet

Elfte roten 1637–57

Ekelundsgatans södra del

Första roten 1657–70

Joen Nilsson båtsman

Joen Nilsson skeppstimmerman

1672–76, änkan i M1676: 1 tomt

Gustavi tomtöreslängd: änkan 1677, Jon Nilssons gård 1678–31, åbo 1679

Per Svensson fiskare, åbo 1679 (i bakugnslängden 1673, 1674, 1676, 1679)

Stadsbåtsman M1676: 1 tomt

I överrätten anklagades 1665 hustru Anna båtsman Joen Nilssons för att hon hade hjälpt pigan Anna Hansdotter att gömma en kjortel och andra saker, som pigan hade stulit från hustru Anna Margareta Möllers. Hustru Anna ursäktade sig med att Anna Hansdotter henne ovetandes hade burit in kjorteln i hennes hus men erkände att hon hade tagit emot ett par skor till förvaring, eftersom pigan tidigare hade tjänat ett år hos henne. Ett omtvistat snörliv sade hustru Anna sig ha köpt av en soldat för 10 marker och i förtvivlan ha kastat bort i ekeskogen tillika med ett par skor. En båtsman Joen Nilsson gifte sig med Margareta Pedersdotter den 17.12.1671 enligt Gustavi C:1.

Det beslöts den 12.8.1677, att avlidne timmermannen Joen Nilssons och hans efterleverskas ("som ock nu död är") gård skulle värderas.

Peder Svensson fiskare berättade 1709 att han hade betalt skatt i 27 år. Nu måste han på grund av ålderdomssvaghet hålla sig vid sängen (EIIa:21, 4.3.1709).

Vid tomtöreslängdernas början 1696 svarar en fyrverkare vid artilleriet Falck för gården. Det bör vara den fyrverkare Erich Falck, som i överstelöjtnant Henrik Belfrages rulla från 1694 omtalas vara upplänning och 44 år. Han stannar i gården till 1704. 1705 inflyttade *Anders Börjesson ringkarl* i gården. Han klagade i februari 1712 över att han för två små eldstäder hade taxerats till 5 caroliner "derest iag allenast haar en liten kakelugn i stugun och på en gammal nattstugu allenast en liten spis, varest iag på samma nattstugu har inkvartering och inte har något husfolk, ej heller brukar någon näring vidare än vad min lilla lön kan vara". Han hade blivit högre taxerad än året före. Det är ej känt om det var denne Anders Börgesson som i egenskap av "gammal man för en billig penning komma till hospitalet" (EIIa 12.8 och 12.2). Anders Börges änka står för gården 1714–15, då den skattas sålunda: tomt 150, hus 40 och lösöre 10 d smt.

Styrmannen av amiralitetet *Måns Gustavsson* (möjligen Måns Gustavsson Edström) har övertagit gården 1716 men redan 1718–21 har ansvaret övergått till hans änka Helena Wilhelmsdotter, dotter till Wilhelm Aman, se 7.53s. Son Wilhelm Hansson, som 1728 fick börsbrev för att bli målare. Glasföraren (d.v.s. glashandlaren Johan Ludvig Svaling får lika kort tid på sig som ägare. Han pantsatte gården den 6.6.1723, därefter brann den. Hans änka Catarina Svaling fick avstå

gården 1724, varefter den 1725 kallas "mäklaren Olbergs tomt". Den 1.9.1725 inropades gården på auktion av gillesfiskalen Sven Felling.

Tydligan har icke Sven Felling bebyggt tomten, ty ännu 1733 består den av två halva obebyggda tomter, varav den ena säges tillhöra grannen i norr snickaren Martin Zimmerman och den andra herr assessor Tham.

Snickaren Martin Zimmerman ägde ensam tomten 1737–40 men 1745 hade borgaren Peter Lindquist tagit över. Han nämns som ägare ännu 1760 och kallas då hökare. Han fick burskap som hökare 10.12.1728. I november 1761 förklarar han sig gå på gravens brädd och ha gjort stora förluster på Herr Johan Anderssons slätta varor och sin avlidna hustru (Elsa Barbara Seglorins) långvariga sjukdom. Han begärde inkallande av sina fordringsägare (EIIb:1011 6.11.1761), konkurshandlingar samma år den 8 februari (jfr 1.51).

Skepparen Jakob Paulin

fick den 9.3.1761 första uppbud på den tomt han enligt köpebrev 12.2.1761 hade köpt av borgaren Petter Lindquist och hans hustru Elsa Barbara för en summa av 600 d smt. Fastigheten låg på Ekelundsgatan emellan kvartermästaren i Ostindiska kompaniets tjänst Gert Mounjés hus och gård å södra och repslagaremästare Johan Georg Schwartz å norra sidan och betecknas som "tomt med åbyggnad". Jacob Paulin pantsatte 25.4.1766 gård på Ekelundsgatan till Vincent Beckman, Beyer och Schultz för lån på 1 464 d $6\frac{2}{3}$ öre smt. Inteckning begärdes under de följande åren även av andra fordringsägare, t.ex. svågern Borgaren Erik Brandt och nämndemannen Fredrik Christophersson i Qwisslinge by i Björlanda socken, Hisingen, samt Anthoni von Egmont. Pengarna hade använts till att återuppbygga huset (EIIb:110, EIIb:125, EIIb:137).

Någon gång under åren 1768–69 fick Jacob Paulin avstå sin nybyggda gård till kofferdikapten N. Elfström. Jacob Paulins änka Brita Maria Brandt gjorde konkurs 1781 (handlingar 2.2.1781, dom 3.11.1781). I handlingarna berättades att Jacob Paulin hade avrest som kofferdistyrman till Holland tio år tidigare och Else Maria skrev därom: "Uti hwad fattigt tillstånd min aflidne man -- försatt mig och tvenne omyndiga barn vid dess bortresa" kunde hon icke beskriva. Jacob Paulin hade avlidit två år tidigare, alltså 1779, under sin resa fram Amsterdam till Batavia. Dottern Elisabeth var nu 13 år och Anna Margareta 10 år. Såväl fast som lös egendom var utmätt och försäld genom auktion efter mannens avresa tio år tidigare. Nu hade man skuld till borgaren Niclas Elfström på Vallgatan.

Den nämnde kaptenen Nicolaus Elfström sålde 1.7.1769 gården till *järnkramhandlare Anders Urgren* för 1 900 d smt. Elfström begärde inteckning 6.12.1769 (EIIb:l68). Anders Urgren hade fått burskap som järnhandlare samma år den 7 juli. Han var gift med Ulrika Eleonora Breide. Som bakgrund till sin ansökan om burskap hade han tjänst hos avl. landshövdingen Kaulbaurs, hos biskopen Wallin och 1669 ännu pågående arbete hos borgmästaren och dir. Schutz (EIIb:125, 18.12.1767). Han hade tydligen icke ekonomiska resurser nog att behålla gården utan måste avstå den till handelsbokhållaren Daniel Rasch. Denne begärde 2.1.1773 auktion å sitt före detta järnhandlare Anders Urgren tillhöriga på Ekelundsgatan mellan repslagare (Johan Georg) Schwartz å norra och (sjömanshus)vaktmästare Gerhard Kouniers å södra sidan belägna hus och gård. Det värderades till 3 000 d smt och inropades den 12.1.1773 av buteljörsmaten Lars Strandberg för 2 974 d smt. Vid uppbudet 15.3.1773 kallas Lars Strandberg ostindiefarare. Han upprättade 7.12.1706 som buteljör inbördes testamente med sin hustru Christina Hjortberg. Han fick burskap som hökare 7.9.1774. Vid bouppteckningen efter Christina Hjortberg, som avled barnlös 16.10.1802 (bou 26.7.1803) ägde Lars Strandberg hus och tomt nummer 41 i första roten, Eke-

lundsgatan, värd 1 170 rdr. Vid branden 1804 kallas gården "Strandbergs arvingars hus". Strandberg hann tydligen gifta om sig, ty i tomtöreslängden 1807 talas om "förra hökaren Strandbergs änkas ödetomt".

Tomterna 1.41–42 uppbjudes 21.4.1823 (s. 569) för Prins Oscars skola.